

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

& morti te permittas, & tamen propria virtute ex mortuis resurgas: Dominus & Deus meus eris, tibi confidam, quoad vixero.

Nos Instituti nostri memores videbimus

I. Triplicem Querelam.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J.J.

Exegesis.

CUm Core, Dathan & Abiron adversus Mosen & Aaron seditionem moventes, propterea à terra vivi absorpti essent: Eleasar filius Aaronis, iussu Dei thuribula eorum tollebat, in laminas ea producebat, affigens altari, ut commonerentur filii Israel, ne in posterum simile quid auderent, Num. 16. v. 38.

Ita in Ecclesia anniversariè prædicatur de incredulitate Thomæ, ut securitatem fugiamus, quæ prona via est, ad incredulitatem & damnationem. Hinc rectè Bernhardus: Plus nobis prodest Thomæ dubitatio, quam aliorum fides. Quando enim percipimus, quod tantus Apostolus adeò lapsus est, facile cogitare nos possumus: si id factum in ligno viridi, quid fiet in arido? Luc. 23. v. 32.

Querela respicit

I. Congregationis neglectum, de quo Evangelista: Thomas autem unus ex duodecim, non erat cum eis, quando venit Jesus. Quod si cum illis fuisset, & concioni Christi interfuisset, de resurrectione Christi quoque tantum didicisset, quantum reliqui Apostoli, nec adeò profunde credu-

litati immeritus fuisset. Fides enim ex auditu est; quomodo autem audient sine prædicante? Rom. 10. v. 17.

Nos periculo ejus cautius mercari discamus, non desidentes collectionem nostram, Hebr. 10. v. 25. sed alloquentes nos mutuo dicamus: Venite, & ascendamus ad montem Domini, Esa. 2. v. 3. ibi enim audimus verbum, dulcius super mel & favum, & desiderabilius super aurum, & super aurum obrizum, Psal. 19. v. 11. verbum, quod potest salvare animas nostras, Jacob. 1. v. 21. & facientium illud laudatio manet in seculum seculi, Psal. 111. v. ult.

Sed hodiè parum id observatur, plurimi terrenis dediti sunt, cum Poeta dicentes:

O cives cives, quærenda pecunia primum,

Virtus post nummos!

Contra quam Servator mandat: Querite primum Regnum Dei, & justitiam ejus, Matth. 6. v. 33. ideoque non mirum est, Deum maledictione immissa omnia disperdere, juxta illud: Seminaistis multum, & intulistis parum, Hag. 1. v. 5. 6.

Qui verò animæ curam habens, in æde Domini sedulo comparebit, benedictionem reportabit, juxta illud, Exod. 20. v. 24.

II. Rationis indultum, quem in Thomâ conspicimus, qui propterea visioni & tactui intendit, fidem inde hausturus, quod tamen proprietati fidei è diametro repugnat, quæ sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium, Hebr. 11. v. 1.

O quot fratres hic Thomas reliquit,

qui

qui nihil credere volunt, quàm quod oculis suis vident, & manibus palpant?

Unde est, quod Judæi, Turci, Ariani & Photiniani Mysterium SS. Trinitatis negant? Ratio eos excœcat, dum idem in dubium id vocant, quia ratione comprehendere nequeunt.

Unde est, quod Anabaptistæ virtutem Baptismi infringunt, pertendentes: qui manus aquâ plenâ peccata abluere potest? Unde est, quod multi præsentiam corporis & sanguinis Christi in sacrâ cœna, & ore accipi negant? Quia rationi nimium inhiant.

Aliter se gessit Abraham, quando mandatum à Deo accepit, ut unicum suum filium in monte Moriâ in holocaustum offerret, Gen. 22. v. 2. quod si ille hîc cum ratione deliberare voluisset, facile exceptionem comminisci potuisset. 1. Mandatum hoc repugnabat *opz* parentum, quæ non concedit, ut pater filium suum mactet. 2. contrâ expressum Dei verbum est: Quicumque effuderit humanum sanguinem, sanguis illius effundetur per hominem, Gen. 9. v. 6. 3. contrâ expressam promissionem, quod in semine ejus benedicendæ sint omnes gentes, quam ipsi Deus repetitò fecerat? 4. Sacrificare quandoque idem est, ac Deo se consecrare, eidem se devovere, vide Rom. 12. v. 1. quia itaque tum rationi, tum Dei mandato repugnabat, ut Abraham filium suum mactaret, excipere potuisset, hanc Dei mentem esse, ut exstructo Altari in monte Moriâ, filium suum Deo consecraret, quò is sacrificando & similibus actionibus Deo vacaret.

Verùm omnes has rationis affectiones Abraham seponit, & unicè literæ mandati

divini inhareret. Id Deo aded probatum est, ut promissionem de semine benedictio ipsi renovaverit, & fidem ejus vivum exemplum, & Judæis, & gentilibus proposuerit, Rom. 4. v. 17. Nos vestigiis ejus insistentes, si quid Deus in verbo suo promittit, nullatenus de eventu dubitemus, sed demus gloriam Deo, cum Maria matre Domini dicentes: Ecce, ancilla Domini, Luc. 1. v. 38.

Sanè si ratio in divinis prævaleat, causa & principium variarum hæreseon hoc est. Propterea B. Lutherus rationem comparat eum asinâ, Theologos verò cum Christo, qui asinâ infedit, & verba hæc memoratu digna profert: Imponenda non est asina Christo: sed Christus asinæ. Christus loquatur, ratio taceat, Christus præcipiat, ratio iussa exsequatur.

Quæ miracula in naturâ fiunt, quæ tamen cum ratione minimè concordant? Et tamen quia ex experienciâ certa, credenda sunt, licet omnium rationi id adverteretur.

Aquæ proprietas est, ut fluat. Verùm ubi Deus Israelitas per mare rubrum, & postea per Jordanem ducebat, aqua quasi murus à dextra & lava eorum stetit, ut per medium sicci maris transirent, Exod. 14. v. 22. Jos. 3. v. 16.

Sol & Luna hæc naturâ præditi sunt, ut certum eumque celerem cursum absolvent: sed Josua adversus Amoritas pugnante, consistebant, Jos. 10. v. 12. 13. & una dies facta est, quasi duo, Sir. 46. v. 5.

Ignis natura est, ut omnia, quæ corripit, consumat & in cinerem redigat. Sed cum Sadrach, Mesach & Abednego in fornacem

nacem ardentem conicerentur, viscomburendi à Deo intercipiebatur, ut ne capillus capitis adureretur, Dan. 3. v. 21.

Ferrum ex natura sua fundum petit: Verùm ad verbum Domini per os Elifæi egrediens aquæ innatavit, 2. Reg. 6. v. 5.

Videte Dilecti, ita Deus naturæ alligatus non est; sed omnia, quæcunque vult, facit, in cælo & in terrâ, in mari & in omnibus abyssis, Psal. 115. v. 7. Quod si igitur naturæ credimus in eo, quod naturale est: quidni potius Deo crederemus in eo, quod divinum est? Omnis enim creatura, ad suum genus denuò refiguratur, deserviens ejus præceptis, Sap. 19. v. 6.

III. *Incredulitatis abyssum*, in quam Thomas incidit. Non enim credit Deo Patri, qui ab æterno decreverat, ne videret Sanctus suus corruptionem, Psal. 16. v. 10. sed si biberit de torrente in viâ, exaltaret eaput, Psal. 10. v. ult. Non credit Deo Filio, qui toties passionem, mortem & resurrectionem suam inculcaverat, Luc. 18. v. 32. Non credit Deo Spiritui sancto, qui per Prophetas id sapius prædixerat. Non credit Angelis, qui mulierculis ad sepulchrum apparuerant, dicentes: Surrexit, non est hic. Non credit tot testibus fide dignis utriusque sexûs, qui oculis ipsum conspexerant, & manibus contrectarant: sed in hac sua obstinatione perseverat universum ostiduum.

Horrendus hic lapsus est, præsertim in ejusmodi Apostolo, qui ipsius Christi scholam frequentarat, nec modò verba vitæ ex ore ejus audierat, sed & signa & miracula ejus viderat, in specie exemplum Lazari, quem ex mortuis resuscita-

verat, licet quadriduanus esset, & factere inciperet, Joh. 11. v. 39.

Hoc exemplum excitet nos, ut videamus, quomodo cautè ambulemus, non quasi insipientes, sed ut sapientes, Ephes. 5. v. 15. Qui stat, videat, ne cadat, 1. Cor. 10. v. 12.

In specie incredulitas Thomæ nobis sedulo cavenda est, quæ fons & scaturigo est, ex quo cætera peccata omnia derivantur.

Unde est, quod execrationes, maledictiones & blasphemix adeò invaluerunt? inde est, quia non creditur secundo præcepto, in quo Deus, se non insontem habiturum, qui assumserit nomen Domini Dei sui frustra, minitatur, Exod. 20. v. 7.

Unde est, quod Sabbathum tam foèdè prophanatur, & verbum Dei contemnitur? Inde, quia non fides habetur Deo, mandanti; Memento diei Sabbathi, ut sanctifices eum.

Unde est, quod scortatio & adulterium tam familiaria sunt, & à plurimis pro ludo saltè habentur? Quia non creditur Deo dicenti: Non mœchaberis: & Spiritui sancto minitanti: Scortatores & adulteros judicabit Dominus, Hebr. 13. v. 4.

Id quod de singulis peccatis intelligendum, quæ omnia ex in crudelitate, tanquam radice malâ propullulant. Videte proindè fratres, ne fortè sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis, discendi à Deo vivo, Hebr. 3. v. 12. seqq.

Peccatum ex seipso non damnat, aliàs nemo mortalium salvaretur: Omnes enim peccaverunt, & egent gloria Dei, Rom.

Vid. supr.
part. 1. p. 325

Rom. 3. v. res, Chri
tuorum
cirum cor
damatio
3. v. 18.
Com,
tam conse
dulces &
Gen. 4. v. 1
est incred
dicat in ver
quies re
us, Efa. 4
lic, & ho
1. Joh. 1. v
veritas sti
Quia
ad seduc
& fragile
cum hoc
credo q
tati me
mum q
1. 3. Phil
S Equit
S I E
vito nec
Thomas
cuius
vitis
Sevum
tam pat
pot
tam
14. v.

Rom. 3. v. 23. si verò in peccatis perseve-
res, Christum expiatorem peccatorum
tuorum rejicias, & sanctissimum ejus me-
ritum conculces, Hebr. 10. v. 29. id actu
damnationem inferet, teste Christo, Johan.
3. v. 18.

Cain, primus ille parricida, facile gra-
tiam consequi potuisset, sed obstetit incre-
dulus & ex illa procedens desperatio,
Gen. 4. v. 13. Sic nullum peccatum majus
est incredulitate. Quando enim Deus
dicit in verbo suo: Delevi, ut nubem ini-
quitates tuas, & quasi nebulam peccata
tua, Esa. 44. v. 22. id impius credere recu-
sat, & hoc ipso mendacem facit Deum,
1. Joh. 5. v. 10. O quam grave ipsi erit ad-
versus stimulum calcitrare! Act. 9. v. 5.

Quia igitur omnes natura faciles sumus
ad seducendum, debiles ad operandum,
& fragiles ad resistendum, opus erit, ut
cum Apostolis sedulo oremus: Domine,
credo quidem, sed tu succurre increduli-
tati meæ, Marc. 9. v. 24. sic Dominus cala-
mum quassatum nobis confringet, Esa. 42.
v. 3. Phil. 1. v. 6.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit
I. *Ex Christi reversione*. Nam post dies
octo iterum erant discipuli ejus intus, &
Thomas cum eis: Venit Jesus januis
clausis & stetit in medio, & dixit eis: Pax
vobis. Hoc consolatione plenum est.
Sic enim probavit Dominus, se bonum
illum pastorem esse, qui reliquerit nona-
ginta novem oves in deserto, & vaderit ad
illam inquirendam, quæ perierat, Luc. 15.
v. 3. 4. Venit enim

1. *Spontè*, sicut adhuc hodiè omnibus
peccatoribus gratiam suam præveniendò
largitur. Non enim sufficientes sumus,
aliquid ex nobis cogitare, 2. Cor. 3. v. 5.
Sed Dominus est, qui operatur in nobis &
velle & perficere, Phil. 2. v. 13. oremus ergò
ex Jer. 31. v. 18.

2. *Oportunè*. Licet enim integrum octi-
dium apparitionem hanc suam differat,
& Thomam in incredulitate sua relin-
quat, artamen in tempore advenit, & in-
terea eundem in fide confirmat, ne planè
desperet in peccatis.

Inserviat *nostra consolationi*, ut, si hodie-
tenus Christus quandoque se abscondit,
& opem suam differt, ne desperemus: ve-
niens enim veniet, & non tardabit, Habuc.

2. v. 3.

3. *Miraculose*. Venit enim januis
clausis. Hic clarè perspicimus, nihil
ipsum prohibere, quò minus juvare
possit. Ipse enim tanquam Dominus
naturæ, non subiecit se legibus naturæ:
sed præ multitudine fortitudinis & robo-
ris, virtutisque ejus, neque unum deficit,
Esa. 40. v. 26.

Hoc gaudium in nobis exsusciter,
quando & ipsi nonnunquam propter
peccata nostra abscondere nos cogi-
mur, JESUS noster non relinquet
nos orphanos, Johan. 14. vers. 18. sed
ubique perumpet, & auxilium suum præ-
stabit nobis, ut in Jona in alvo cete
delitescente, Jon. 2. vers. 11. in tribus
viris in ardente fornace, Daniel. 3. v. 32.
in Daniele in lacu leonum, Daniel. 6.
vers. 22. In Petro in carcere, Actor. 12.
v. 7. aliisque luculenta exempla habemus,

yyy 2.

quos